

Ts. Phạm Đình Bá -Tại sao Putin đã thua ở Ukraine?

01/3/2022

Weapons training near Kharkiv on Sunday: ‘The last few days have proved that Ukrainians definitely don’t want to live under a new Russian empire.’ Photograph: Evgeniy Maloletka/AP

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/feb/28/vladimir-putin-war-russia-ukraine?s=08>

Bài này là của Yuval Noah Harari - nhà sử học hàng đầu thế giới và là tác giả của “Sapiens: Lược sử loài người”. Ông là nhà sử học người Israel và là giáo sư Khoa Lịch sử tại Đại học Hebrew của Jerusalem, Do Thái. Các tác phẩm của ông xem xét ý chí tự do, ý thức, trí thông minh, hạnh phúc và đau khổ. [1]

Putin vẫn có thể chinh phục Ukraine. Nhưng người Ukraine đã cho thấy trong vài ngày qua rằng họ sẽ không để Putin đô hộ nước họ. [2]

Chưa đầy một tuần từ sau khi cuộc chiến bắt đầu, dường như ngày càng có nhiều khả năng Putin đang hướng tới một thất bại lịch sử. Putin có thể thắng tất cả các trận chiến nhưng lại thất bại trong cuộc xâm lược. Giấc mơ xây dựng lại đế chế Nga của Putin luôn dựa trên lời nói dối rằng Ukraine không phải là một quốc gia thực sự, rằng người Ukraine không phải là một dân tộc và rằng cư dân của Kyiv, Kharkiv và Lviv khao khát sự cai trị của Nga. Đó hoàn toàn là dối trá - Ukraine là một quốc gia có hơn một nghìn năm lịch sử và Kyiv đã là một đô thị lớn khi Moscow thậm chí còn không phải là một ngôi làng. Nhưng kẻ chuyên quyền của Nga ông Putin đã nói dối rất nhiều lần đến nỗi chính hắn cũng tin vào điều đó.

Khi lập kế hoạch xâm lược Ukraine, Putin có thể tin tưởng vào nhiều sự kiện đã biết. Hắn biết rằng về mặt quân sự thì nước Nga đang lấn át Ukraine. Hắn biết rằng NATO sẽ không gửi quân đến giúp Ukraine. Hắn biết rằng sự phụ thuộc của châu Âu vào dầu khí của Nga sẽ khiến các nước như Đức do dự về việc áp đặt các biện pháp trừng phạt cứng rắn lên Nga khi hắn xâm lăng Ukraine. Dựa trên những sự kiện đã biết này, kế hoạch của hắn là tấn công Ukraine một cách mạnh mẽ và nhanh chóng, chặt đầu chính phủ của nước này, thành lập chế độ bù nhìn ở Kyiv, và giảm dần theo thời gian cơ thịnh nộ bất lực của các lệnh trừng phạt từ phương Tây.

Nhưng có một ẩn số lớn mà hắn không nắm chắc được. Như bài học Mỹ đã trải nghiệm ở Iraq và Liên Xô đã học ở Afghanistan, việc chinh phục một quốc gia dễ dàng hơn nhiều so với việc đô hộ nước đó. Putin biết mình có đủ sức mạnh để chinh phục Ukraine. Nhưng liệu người dân Ukraine có chấp nhận chế độ bù nhìn Moscow muốn dựng lên ở Kyiv không? Putin đã đánh cá rằng hắn sẽ làm được. Rất cuộc, như hắn đã nhiều lần giải thích cho bất kỳ ai sẵn sàng lắng nghe,

Ukraine không phải là một quốc gia thực sự và người Ukraine không phải là một dân tộc. Năm 2014, người dân ở Crimea hầu như không chống lại quân xâm lược Nga. Tại sao năm 2022 lại phải khác đi?

Mỗi ngày trôi qua, người ta càng thấy rõ rằng trong toan tính ở Ukraine Putin đang thất bại. Người dân Ukraine đang chống lại quân xâm lăng Nga bằng tất cả trái tim của họ. Bởi vậy họ đã giành được sự ngưỡng mộ của toàn thế giới - và họ dần dần chiến thắng trong cuộc chiến tranh xâm lược của Putin. Tuy vậy vẫn còn nhiều ngày rất đen tối ở phía trước. Quân xâm lăng của Putin vẫn có thể chinh phục toàn bộ lãnh thổ Ukraine. Nhưng để giành chiến thắng cuối cùng, người Nga sẽ phải đô hộ Ukraine, và họ chỉ có thể làm điều đó khi người Ukraine để cho họ bị đô hộ. Điều này dường như càng ngày càng khó xảy ra.

Mỗi chiếc xe tăng Nga bị phá hủy và mỗi người lính Nga thiệt mạng đều làm tăng lòng dũng cảm trong sự kháng cự của dân Ukraine. Và mỗi người Ukraine bị giết càng làm sâu sắc thêm lòng căm thù của người Ukraine đối với quân Nga.

Hận thù là cảm xúc sâu xa nhất. Đối với dân bị áp bức, lòng căm thù là một kho tàng tiềm ẩn rất lớn để nuôi dưỡng phản kháng và kháng chiến cho chiến thắng cuối cùng. Chôn sâu trong tim, hận thù có thể trường tồn kháng chiến qua nhiều thế hệ.

Để thiết lập lại đế chế Nga, Putin cần một chiến thắng tương đối không đổ máu để dẫn đến một nền hòa bình tương đối không bị chối bỏ bởi quá nhiều người. Với việc đổ máu ngày càng nhiều của dân Ukraine, Putin đang chắc chắn rằng giấc mơ của mình sẽ không bao giờ thành hiện thực. Đó sẽ không phải là tên của Mikhail Gorbachev được ghi trên giấy chứng tử của đế chế Nga: đó sẽ là tên của

Putin. Gorbachev để lại cho người Nga và người Ukraine cảm giác như họ là anh em ruột thịt; Putin đã biến họ thành kẻ thù và đảm bảo rằng quốc gia Ukraine sau này sẽ khẳng định rằng đất nước Ukraine hoàn toàn độc lập với Nga.

Các quốc gia cuối cùng được xây dựng dựa trên những câu chuyện kể. Mỗi ngày trôi qua lại thêm nhiều câu chuyện mà người Ukraine sẽ kể không chỉ trong những ngày đen tối phía trước mà còn trong nhiều thập kỷ và thế hệ sau.

Các chuyện kể này sẽ là thần kỳ trong lịch sử Ukraine. Tổng thống Ukraine từ chối đề nghị di tản khỏi thủ đô. Ông ấy nói với Mỹ rằng ông ấy cần đạn dược, không phải cần xe để trốn chạy. Những người lính tử thủ Đảo Serpent của Ukraine, những người đã nói với các tàu chiến của Nga khi họ buộc phải đầu hàng "Đ.M. chúng mày". Những người dân thường cố gắng ngăn chặn đoàn xe tăng của lính Nga bằng cách ngồi trên đường đoàn xe đang tiến đến.

Đây là những chuyện kể có cơ năng dựng và giữ nước trong lịch sử lập quốc của nhiều nước. Về lâu dài, những câu chuyện kể này còn mạnh hơn cả xe tăng của bạo quyền bá đạo.

Kẻ chuyên quyền ở Nga cũng như bất cứ ai cũng biết điều này. Khi còn nhỏ, Putin lớn lên trong chế độ ẩm thực với những câu chuyện kể về sự dũng cảm của người Nga trong cuộc vây hãm Leningrad. Hẳn ta hiện đang tạo ra nhiều câu chuyện kể như vậy hơn, nhưng hẳn tự đóng vai Hitler.

Những câu chuyện kể về lòng quả cảm của người Ukraine mang lại quyết tâm không chỉ cho người dân Ukraine, mà cho cả thế giới. Họ mang lại sự can đảm cho chính phủ của các quốc gia châu Âu, cho chính quyền Hoa Kỳ, và thậm chí cho các công dân bị áp bức của Nga.

Nếu người Ukraine dám dùng tay không để chặn xe tăng, thì chính phủ Đức có thể cung cấp cho họ một số tên lửa chống tăng, chính phủ Mỹ có thể dám cắt đứt hệ thống Swift thông tin về các giao dịch tài chính từ những ngân hàng Nga, và công dân Nga có thể dám thể hiện sự phản đối của họ đối với cái chiến tranh vô nghĩa này của Putin bằng xuống đường, biểu tình, viết báo, viết kiến nghị và tổ chức cho chuyển đổi hòa bình qua cách mạng màu.

Thật không may, cuộc chiến này có thể sẽ còn kéo dài. Nhưng vấn đề quan trọng nhất đã được quyết định.

Những ngày vừa qua đã chứng minh cho toàn thế giới thấy rằng Ukraine là một quốc gia thực sự, rằng người Ukraine là một dân tộc mạnh mẽ và họ chắc chắn không muốn sống dưới một đế chế mới của Nga. Câu hỏi chính còn bỏ ngỏ là mất bao lâu để thông điệp này xuyên qua các bức tường dày của Điện Kremlin.

Nguồn:

1. Wikipedia. Yuval Noah Harari. 2022 February 28, 2022]; Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Yuval_Noah_Harari.
2. The Guardian, Why Vladimir Putin has already lost this war. The Guardian, 28/02/2022.

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/feb/28/vladimir-putin-war-russia-ukraine?s=08>